

СХВАЛЕНО

Вченою радою Центральноукраїнського
державного університету
імені Володимира Винниченка
(протокол №5 від «01» грудня 2025 р.)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор Центральноукраїнського
державного університету
імені Володимира Винниченка

Євген СОБОЛЬ

«02» грудня 2025 р.

**Програма підвищення кваліфікації науково-педагогічних та педагогічних працівників
закладів фахової передвищої та вищої освіти за спеціальністю
А1 Освітні науки, галузі знань А Освіта на тему: «Інновації в освіті та науці (за
фаховим спрямуванням)»**

Складники програми	Зміст програми
Назва програми	«Інновації в освіті та науці (за фаховим спрямуванням)»
Розробники	Савченко Наталія Сергіївна, докторка педагогічних наук, професорка, професорка кафедри освітніх наук Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка; Бабенко Тетяна Василівна, кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка кафедри освітніх наук Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка; Ляшенко Ростислав Олександрович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри освітніх наук Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.
Напрямок	А1 Освітні науки.
Форми підвищення кваліфікації	Інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, очно-дистанційна на освітній платформі Google Workspace for Education). Форми підвищення кваліфікації можуть поєднуватись.
Вид підвищення кваліфікації	навчання за програмою підвищення кваліфікації
Цільова аудиторія	Науково-педагогічні та педагогічні працівники закладів вищої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти.
Мета програми	Розвиток та удосконалення загальних та професійних компетентностей науково-педагогічних та педагогічних працівників закладів вищої, фахової передвищої освіти згідно з основними напрямками модернізації системи освіти та науки, запитів сучасного суспільства, установ та закладів освіти, враховуючи їх індивідуальні освітні потреби, що дозволяє підтримувати належний або вдосконалювати рівень професійної діяльності та забезпечувати високий рівень якості освіти.
Зміст програми (анотація)	Перелік модулів та освітніх компонентів програми Модуль І. Інновації в навчально-методичній діяльності викладача 1.1 Студентоцентризований підхід в освіті.

	1.2 Актуальні проблеми освітньої діяльності викладача. 1.3 Коучингові та тьюторські технології в професійній освіті. 1.4 Вибірковий освітній компонент * Модуль II. Інновації в науково-дослідній діяльності викладача 2.1 Актуальні проблеми науково-дослідної діяльності викладача. 2.2 Методологія наукової та інноваційної діяльності. 2.3 Вибірковий освітній компонент* Модуль III. Інновації в організаційній діяльності викладача 3.1 Соціалізація особистості в сучасному освітньому просторі. 3.2 Комунікативні процеси у професійній діяльності викладача. 3.3 Інклюзія в освіті. 3.4. Вибірковий освітній компонент* Підсумковий контроль. *Вибірковий освітній компонент, який обирає слухач з переліку, що передбачає реалізацію вільного вибору та побудову індивідуальної освітньої траєкторії слухача відповідно до професійної діяльності за фахом, враховуючи контингент слухачів курсів підвищення кваліфікації для науково-педагогічних та педагогічних працівників закладів фахової передвищої та вищої освіти. **Підсумковий контроль передбачає підготовку індивідуального науково-дослідного завдання та захист роботи на тематичній конференції, що включає обговорення проблемних питань, результатів навчання, презентацію виконаних індивідуальних завдань слухачами курсів за змістом модулів, передбачених програмою підвищення кваліфікації, отримання зворотного зв'язку.
Обсяг програми (тривалість)	180 годин (6 кредитів ЄКТС) з них 90 год. аудиторна робота/ 90 год. самостійна (позааудиторна) робота
Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться/набувати муться	Загальні компетентності: ЗК 1. Знання і розуміння предметної галузі та професійної діяльності на відповідному рівні. ЗК 2. Здатність до критичного осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності. ЗК 3. Здатність до організації та планування викладацької діяльності у закладах вищої освіти. ЗК 4. Здатність до особистісного та професійного розвитку. ЗК 5. Здатність демонструвати інноваційність та лідерство у професійній діяльності ЗК 6. Здатність застосовувати кращі практики у професійній діяльності. ЗК 7. Здатність працювати в команді та індивідуально.

	ЗК 8. Здатність виявляти, формулювати та вирішувати проблеми інноваційної професійної діяльності. ЗК 9. Здатність до створення нових ідей (креативність). ЗК 10. Здатність застосовувати інформаційні та комунікативні технології. Фахові компетентності: ФК 1. Здатність проєктувати і здійснювати освітній процес у закладах вищої освіти з урахуванням сучасної соціокультурної ситуації та рівня розвитку особистості. ФК 2. Здатність розробляти та застосовувати нові підходи до вирішення задач та /або задач інноваційного характеру в сфері вищої освіти. ФК 3. Здатність до організації освітнього процесу на основі студентоцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень педагогічних наук, управляти навчально-пізнавальною діяльністю, об'єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти. ФК 4. Здатність розробляти та оновлювати нормативно-методичне забезпечення навчальної дисципліни та/або її складових відповідно до вимог вищої школи. ФК 5. Здатність до аналізу, осмислення, планування та підготовки різних типів, форм занять за різною структурою у закладі освіти, використання інноваційних технологій навчання. ФК 6. Здатність проводити навчальні заняття та забезпечувати досягнення запланованих результатів навчання з урахування індивідуальних особливостей і потреб студентів. ФК 7. Здатність обґрунтовувати та планувати творчий/дослідницький проєкт, підготувати та оприлюднити звіт, статтю. ФК 8. Здатність інтегрувати знання у сфері освіти та розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах. ФК 9. Здатність до організації педагогічно доцільної партнерської взаємодії, здійснювати професійну комунікацію, зрозуміло та недвозначно доносити власні міркування, висновки з питань освіти до фахівців широкого загалу. ФК 10. Здатність до власного професійного розвитку, професійної рефлексії. Спеціальні компетентності: СК 1. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах фахової передвищої та вищої освіти. СК 2. Здатність забезпечувати інтелектуальну власність на результати дослідницької/інноваційної діяльності у сфері освітніх, педагогічних наук.
Результати підвищення кваліфікації	ПРН 1. Уміння проєктувати і здійснювати освітній процес у закладах вищої освіти з урахуванням сучасної соціокультурної ситуації та рівня розвитку особистості.

	ПРН 2. Уміння розробляти та застосовувати нові підходи до вирішення задач та /або інноваційного характеру в сфері вищої освіти. ПРН 3. Організовувати освітній процес на основі студентоцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень педагогічних наук, управляти навчально-пізнавальною діяльністю, об'єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти. ПРН 4. Розробляти та оновлювати нормативно-методичне забезпечення навчальної дисципліни та/або її складових відповідно до вимог вищої школи. ПРН 5. Аналізувати, осмислювати, планувати та здійснювати підготовку різних типів, форм занять за різною структурою у закладі освіти, використовувати інноваційні технології навчання. ПРН 6. Проводити навчальні заняття та забезпечувати досягнення запланованих результатів навчання з урахування індивідуальних особливостей і потреб студентів. ПРН 7. Обґрунтовувати та планувати творчий/дослідницький проєкт, підготувати та оприлюднити звіт, статтю. ПРН 8. Інтегрувати знання у сфері освіти та розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах. ПРН 9. Організовувати педагогічно доцільну партнерську взаємодію, здійснювати професійну комунікацію, зрозуміло та недвозначно доносити власні міркування висновки з питань освіти до фахівців широкого загалу. ПРН 10. Бути здатним до власного професійного розвитку, професійної рефлексії.
Види діяльності	Лекція, практичне заняття, інструктивно-методичне заняття, тренінг, «круглий стіл», конференція з обміну досвідом, консультації, дистанційні консультації, самостійна робота. Підсумковий контроль, який включає вихідне тестування.
Строки виконання програми	Відповідно до плану-графіка підвищення кваліфікації педагогічних працівників на 2026 навчальний рік.
Місце виконання програми	Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка вул. Шевченка,1, м. Кропивницький
Вартість надання освітньої послуги	розраховує бухгалтерія
Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації	Сертифікат про підвищення кваліфікації

Навчальний план
програми підвищення кваліфікації науково-педагогічних та педагогічних працівників
закладів фахової передвищої та вищої освіти за спеціальністю
A1 Освітні науки, галузі знань А Освіта «Інновації в освіті та науці (за фаховим
спрямуванням)»

№ з/п	Назва модулів/тем	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин					
			Загальний обсяг	Всього	Аудиторних у тому числі:			Самостійна робота
					лекції	лабораторні	практичні	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1. Інновації в навчально-методичній діяльності викладача								
1.1	Студентоцентризований підхід в освіті		10	6	4		2	4
1.2	Актуальні проблеми освітньої діяльності викладача		10	6	4		2	4
1.3	Коучингові та тьюторські технології в професійній освіті		12	8	2		6	4
1.4	Вибірковий освітній компонент за фаховим спрямуванням*		13	8	4		4	5
Всього за модулем 1		1,5	45	28	14		14	17
Модуль 2. Інновації в науково-дослідній діяльності викладача								
2.1	Актуальні проблеми науково-дослідної діяльності викладача		15	8	4		4	7
2.2	Методологія наукової та інноваційної діяльності		15	8	4		4	7
2.3	Вибірковий освітній компонент за фаховим спрямуванням*		15	8	4		4	7
Всього за модулем 2		1,5	45	24	12		12	21
Модуль 3. Інновації в організаційній діяльності викладача								
3.1	Соціалізація особистості в сучасному освітньому просторі		14	8	4		4	6
3.2	Комунікативні процеси у професійній діяльності викладача		14	8	4		4	6
3.3	Інклюзія в освіті		14	8	4		4	6
3.4	Вибірковий освітній компонент за фаховим спрямуванням*		18	12	6		6	6
Всього за модулем 3		1,5	60	36	18		18	24
Підсумковий контроль								
3.5	Індивідуальне навчально-творче завдання		30					30
	Всього за підсумковий контроль	1	30					30
		6	180	88	44		44	92

Примітки:

* Вибірковий освітній компонент за професійним спрямуванням, який обирає слухач з переліку, що передбачає реалізацію вільного вибору та побудову індивідуальної освітньої траєкторії слухача відповідно до професійної діяльності за фахом, враховуючи контингент слухачів курсів підвищення кваліфікації для науково-педагогічних та педагогічних працівників закладів фахової передвищої та вищої освіти.

** Підсумковий контроль передбачає підготовку індивідуального науково-дослідного завдання у вигляді статті з та захист роботи на тематичній конференції, що включає обговорення проблемних питань, результатів навчання, презентацію виконаних індивідуальних завдань слухачами курсів за змістом модулів, передбачених програмою підвищення кваліфікації, отримання зворотного зв'язку.

Програми навчальних дисциплін
програми підвищення кваліфікації науково-педагогічних та педагогічних
працівників закладів у сфері післядипломної освіти для осіб з вищою освітою
«ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ ТА НАУЦІ (ЗА ФАХОВИМ СПРЯМУВАННЯМ)»
галузі знань А Освіта
спеціальність А1 Освітні науки

МОДУЛЬ І. ІННОВАЦІЇ В НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ
ВИКЛАДАЧА

Назва навчальної дисципліни: Студентоцентризований підхід в освіті

Цільовий компонент: Розкриття сутності та витоків студентоцентризованого навчання. Аналіз концептуальних засад та особливостей впровадження студентоцентризованого підходу в освіті. Опанування технологією побудови індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти.

Змістовий компонент: Студентоцентризований підхід в освіті: традиції та сучасність. Сутність та зміст студентоцентризованого підходу до навчання у вищій школі. Студентоцентризм як засіб реалізації компетентнісного підходу в освіті. Способи вдосконалення студентоцентризованої лекції. Студентоцентризований підхід на семінарських заняттях. Вибіркові дисципліни як індикатор студентоцентризованого навчання. Студентоцентризоване навчання як умова розвитку соціально-професійної мобільності майбутнього фахівця.

Процесуальний компонент: *форми:* лекція, практичне заняття; *методи:* за типом пізнавальної діяльності: проблемного викладу, дослідницький; відповідно до логіки пізнання: аналітичний, індуктивний, дедуктивний. За основними етапами процесу: формування знань, формування умінь і навичок, застосування знань, узагальнення, закріплення, перевірка. За системним підходом: методи стимулювання та мотивації учіння, методи контролю та самоконтролю. За джерелами знань: словесні - розповідь, пояснення, лекція бесіда, дискусія; наочні - демонстрація, ілюстрація. За рівнем самостійності розумової діяльності: частково-пошуковий, метод проблемного викладу матеріалу, дослідницький. *засоби:* презентація, інформаційні ТЗН.

Результативний компонент:

ПРН 1. Уміння проєктувати і здійснювати освітній процес у закладах вищої освіти з урахуванням сучасної соціокультурної ситуації та рівня розвитку особистості.

ПРН 3. Організовувати освітній процес на основі студентоцентризованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень педагогічних наук, управляти навчально-пізнавальною діяльністю, об'єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти.

ПРН 6. Проводити навчальні заняття та забезпечувати досягнення запланованих результатів навчання з урахування індивідуальних особливостей і потреб студентів.

ПРН 10. Бути здатним до власного професійного розвитку, професійної рефлексії.

Список рекомендованої літератури:

1. Бабенко Т. В., Камінський О. М., & Молодан В. С. (2022). Студентоцентроване навчання як умова розвитку соціально-професійної мобільності майбутнього фахівця. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*, (206), 86-91.
2. Дідук І. Студентоцентроване навчання як інструмент забезпечення якісної вищої освіти в Україні. Scientific Collection "InterConf". 2023. № 162. С. 86–90. URL: <http://surl.li/lheam>
3. Кушнарєнко Л., Соляник А. Студентоцентрований підхід у підготовці фахівців документознавчого профілю. *Вісник Книжкової палати*. 2022. № 10. С. 32–43. URL: <http://visnyk.ukrbook.net/article/view/268913>
4. Нецерт О. С. Організація індивідуальних освітніх траєкторій навчання в університеті. *Физико-математическое образование*, 2017, 3 (13).
5. Паращенко Л. І., Пошетун О. І., Савченко О. Я., Трубачева С. Е. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи. 2004. К.: "КІС", 71-84.
6. Побірченко Н. С. Компетентнісний підхід у вищій школі: теоретичний аспект. *Освіта та педагогічна наука*, 2012, 3: 24-31.
7. Почтовюк А. Б., Сухомлин Л. В. Вища освіта України: європейська інтеграція. *Економічний форум*, 2015. (2), 98-104.
8. Практикуючи студентоцентровану освіту: діагностичні аспекти студентських очікувань / Ю. Сорока // Вісник Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна. «Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи». – 2014. – № 1101. – С. 190–194
9. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
10. Про освіту: Закон України від 05.09.2017. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
11. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти: монографія. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 168 с.
12. Рябовол Л. Студентоцентроване навчання: поняття, вимоги, шляхи реалізації. *Науковий вісник Львівської академії*. Серія: Педагогічні науки. 2021. № 10. С. 55–63. URL: <http://ksgn.hol.es/wp-content/uploads/2021/11/8.pdf>
13. Семенкова А. Студентоцентризм в системі вдосконалення якості освіти. Актуальні дослідження в соціальній сфері: матеріали тринадцятої міжнародної науково-практичної конференції. 2019. С. 188–190. URL: <http://surl.li/lhczb>.
14. Сосницька Н. Л., Глікман В. Студентоцентрований підхід до професійної освіти в умовах сталого розвитку суспільства. *Науковий вісник львівської академії*. Серія : Педагогічні науки. 2017. Вип. 1. С. 377–381.
15. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). 2015. 32 с. URL: <http://surl.li/lheco>
16. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки: розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 лютого 2022 р. № 286-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-%D1%80#Text>
17. Сухенко Я. В. Індивідуальна освітня траєкторія: аналіз феномену у вітчизняних і зарубіжних дослідженнях. *Збірник наукових праць "Проблеми сучасної психології"*, 2017 (38). ЦЯБ: <https://doi.org/10.32626/2227-6246.2017-38.%p>
18. Сучасні технології навчання у вищій школі : модульний посібник для слухачів авторських курсів підвищення кваліфікації викладачів МПК ПУЕТ / В. Ю. Стрельников, І. Г. Брітченко. Полтава : ПУЕТ, 2013. 309 с.

Інформаційні ресурси:

<https://mon.gov.ua/ua>
<http://osvita.ua>
<http://infosvit.if.ua>
<http://education-ua.org>
<http://educlub.com>

Назва навчальної дисципліни: **Актуальні проблеми освітньої діяльності викладача.**

Цільовий компонент: розкриття сучасних проблем підготовки викладачів закладів вищої освіти в сучасній вітчизняній науці, аналіз особливостей керування розвитком особистості студента через освітнє середовище вищого навчального закладу та через впровадження сучасних освітніх технологій, оволодіння слухачами головними аспектами інноваційних процесів у професійній освіті, структурою та технологією інноваційної педагогічної діяльності, ґрунтовними теоретичними та практичними знаннями про сутність інноваційних педагогічних технологій та формування готовності до їх практичного використання у закладі вищої освіти.

Змістовий компонент: Педагогічна інноватика у структурі наукового знання. Інноваційні тенденції розвитку сучасної освіти. Сутність педагогічної інноватики, її структура. Класифікація нововведень, типології, вибудовані на основі різних підходів. Роль педагога-дослідника, який володіє системним мисленням, розвинутою здатністю до творчості у процесі оновлення системи освіти. Історія виникнення інновацій в освіті. Інноваційний розвиток вищої освіти України. Інноваційні процеси у системі освіти. Сутність інноваційного освітнього процесу. Закономірності перебігу інноваційних педагогічних процесів. Принципи управління інноваційними освітніми процесами. Види структур інноваційного процесу. Етапи педагогічної інновації («життєвий цикл нововведення»): зародження нової ідеї; створення нововведення; освоєння нововведення; розповсюдження нововведення; стабілізація нововведення; рутинізація нововведення; іррадіація нововведення. Умови ефективності інноваційних педагогічних процесів. Основні напрями інноваційних процесів в системі освіти на сучасному етапі її розвитку. Інноваційна діяльність викладача. Готовність педагога до інноваційної діяльності. Сучасні підходи до визначення структури інноваційної педагогічної діяльності. Сутність поняття «інноваційна педагогічна діяльність», «інноваційна професійна діяльність викладача». Зміст та структурні компоненти інноваційної професійної діяльності викладача вищого навчального закладу. Типологія педагогів за їх ставленням до нововведень. Готовність педагогів до інноваційної діяльності, рівні її сформованості. Формування готовності педагогів до інноваційної діяльності. Розвиток інноваційної поведінки педагога.

Процесуальний компонент: форми: інтерактивна лекція, ділова гра; методи: проблемного викладу, створення ситуації інтересу у процесі викладення, створення ситуації новизни, опора на життєвий досвід, інтерактивні; засоби: презентація, підготовка наукових робіт (доповідей, статей, тез доповідей на конференцію); інформаційні ТЗН.

Результативний компонент: програмні результати навчання визначаються з переліку затвердженого в програмі підвищення кваліфікації.

ПРН 1. Уміння проєктувати і здійснювати освітній процес у закладах вищої освіти з урахуванням сучасної соціокультурної ситуації та рівня розвитку особистості.

ПРН 2. Уміння розробляти та застосовувати нові підходи до вирішення задач та /або інноваційного характеру в сфері вищої освіти.

ПРН 6. Проводити навчальні заняття та забезпечувати досягнення запланованих результатів навчання з урахування індивідуальних особливостей і потреб студентів.

ПРН 8. Інтегрувати знання у сфері освіти та розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах.

ПРН 10. Бути здатним до власного професійного розвитку, професійної рефлексії.

Список рекомендованої літератури:

1. Андрущенко В. П. Засоби дистанційного електронного навчання і педагогічні технології / В. П. Андрущенко, А. П. Кудін. *Вісн. академії дистанційної освіти*. 2004. № 2. С. 2–5.
2. Артюшина М. В., Радченко М. І. Умови запровадження інноваційного навчання // Формування психолого-педагогічної компетентності вчителів: тренінг-курс для викладачів вищих навчальних закладів / За ред. Л. О. Савенкової, І. М. Романової. К.: НТЕУ, 2011. С. 129-143.
3. Балога В. І. Закон України «Про вищу освіту». 2014. 90 с.
4. Богданова І. М. Педагогічна інноватика: Навчальний посібник. Одеса: Ранок, 2000. 148 с.
5. Бондарева К. І., Козлова О. Г. Педагогічний аналіз інноваційної діяльності вчителя: Науково-методичний посібник. Суми, 201. 128 с.
6. Бугайчук К. Л. Змішане навчання: теоретичний аналіз та стратегія впровадження в освітній процес вищих навчальних закладів. Інформаційні технології і засоби навчання: електронне наукове фахове видання [Електронний ресурс] / Ін-т інформ. технологій і засобів навчання АПН України, Ун-т менеджменту освіти АПН України; гол. ред.: В. Ю. Биков. 2016. Том 54. №4. Режим доступу: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/1434/1070>.
7. Вербицкий А. Активные методы обучения в высшей школе: контекстный подход. М., 1989. 127 с.
8. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : навч. посіб. для студентів магістратури. К. : Центр навчальної літератури, 2003. 316 с.
9. Вища освіта України і Болонський процес: Навчальний посібник / За редакцією В.Г.Кременя. Авторський колектив: М .Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук, В. В. Грубінко, І. І. Бабин.-Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2004. 384 с.
10. Волошина О. В. Педагогіка інновацій у вищій школі: Навчально-методичний посібник. Вінниця, 2014. 161 с.
11. Волошина О.В. Педагогіка інновацій у вищій школі. Методичні вказівки до виконання практичних і лабораторних занять. Вінниця , 2015. 38 с.
12. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: підручник. К.: Академвидав, 2012. 352 с. [Режим доступу]: <https://academia-pc.com.ua/product/306>.
13. Жигір В. І., Чернега О. А. Професійна педагогіка: Навч. посіб. / За ред. М.В. Вачевського. К.: ТОВ «Кондор», 2012. С. 214.
14. Дячковська Л. К. На допомогу методисту : poradnik. Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України Управління освіти і науки Миколаївської облдержадміністрації. Навчально-методичний центр професійно-технічної освіти у Миколаївській області, 2012. 116 с.
15. Інноваційні технології навчання: роб. прог. навч. дисцип. [для слухачів спеціальності 8.010101 «Дошкільна освіта_Р»] / уклад. Н. І. Мельник. Київський університет імені Бориса Грінченка, 2016. 36 с.
16. Інноваційні технології навчання: Навч. посібн. для студ. вищих технічних навчальних закладів / [Кол. авторів; відп. ред. Бахтіярова Х.Ш.; наук. ред. Арістова А. В.; упорядн. словника Волобуєва С. В.]. К. : НТУ, 2017. 172 с.
17. Інноваційна діяльність педагога: від теорії до успіху. Інформаційно- методичний збірник / Упорядник Г. О. Сиротенко. Полтава: ПОШПО, 2006. 124 с.
18. Інноватика в галузі освіти: Методичні рекомендації до проведення лекційних, семінарських занять, організації позааудиторної самостійної роботи, підготовки до підсумкової атестації. Укладачі : Попова О. В., Ткачова Н. О., Васильєва С. О. Харків, 2020. 55 с.

19. Інноваційні пошуки в сучасній освіті / Г. М. Перевознікова (упоряд.); Л. І. Даниленко, В. Ф. Паламарчук (ред.); Центр. ін-т післядипломної пед. освіти АПН України. К.: Логос, 2005. 220 с.
20. Інновації як основа змін освітньої практики. Інформаційно-методичний збірник/ Упорядник Г.О. Сиротенко. Полтава: ПОППО, 2005. 160 с.
21. Інновації як фактор модернізації та підвищення якості вищої освіти: Бібліогр. показник (1995-2006) / Укл. Н. В. Артикуца, О. М. Ключенок, Т. О. Ліщук; НаУКМА. К.: Стилос. 2006. 630 с.
22. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи : монографія / за ред. П. Ю. Сауха. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2011. 444 с.
23. Інноваційні педагогічні технології навчання професії : монографія / [Нікуліна А. С., Максименко Ю. Б., Матвеев Г. П., Засланська С. А. та ін.]; за ред. Нікуліної А. С. Донецьк : Донецький інститут післядипломної освіти інженерно-педагогічних працівників, 2005. 385 с.
24. Кадемія М. Ю. Використання інтерактивних технологій навчання. *Теорія і практика упр. соц. системами: філос., психологія, педагогіка, соціол.* 2013. № 3. С. 125-132.
25. Карбованець О, Метод проектів – сучасна педагогічна технологія навчання освітніх закладів різних рівнів / Карбованець О., Куруц Н., Голуб Н., Майорош А. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://irmk.org.ua/archiv/seminar/math_inf/30_04_2013/karbovanets42.pdf..
26. Коваль Т. І. Підготовка викладачів вищої школи: інформаційні технології у педагогічній діяльності : навч.-метод. посібник / Т. І. Коваль, Сисоєва С.О., Сущенко Л.П. Акад. пед. наук України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих, Київ. нац. лінгв. ун-т. 2009. 380 с.
27. Козак Л. В. Науковий тезаурус інноваційної освіти. Освітологія: науково-методичний щорічник, польсько-українське / українсько-польське видання / За ред.: Віктора Огнев'юка, Тадеуша Левовицького, Світлани Сисоєвої. К.: ВП «Едельвейс». 2013. Випуск II. С. 74-81.
28. Козак Л. В. Інновації в системі вищої педагогічної освіти: теоретичний аспект. Педагогічна освіта: теорія і практика: зб. наук. Праць. К. Університет, 2010. Вип. 3. Ч.1. С. 207-216.
29. Комар О. А. Нове покоління обирає інтерактивні технології навчання/ Підготовка педагогічних кадрів у вищих навчальних закладах у контексті процесів глобалізації: Матеріали Всеукраїнської наук.-метод. конф.: м. Умань, 17-18 листопада 2005р./ Ред. кол. Н. С. Побірченко (гол.ред.) та ін. К.; Міленіум, 2005 . 212 с.
30. Кушнір В., Кушнір Г., Рожкова Н. Інноваційність освіти як дидактичний принцип. *Рідна школа*. 2012. №6 (990). С.3-8.
31. Мельник В. В. Інтеракція в освітньому процесі : технологія організації. *Управління школою*. 2006. № 13. С. 15-34.
32. Методичні вказівки щодо семінарських занять і самостійної роботи з навчальної дисципліни «Сучасні технології освітнього процесу» для підготовки доктора філософії денної та вечірньої форм навчання за всіма спеціальностями / Поясок Т. Б., Беспарточна О.І., Герасименко Л. В.- Кременчук : КНУ., 2016. 92 с.
33. Медіапедагогіка : навч. посібник / Загірняк М. В., Поясок Т. Б., Беспарточна О. І., Токарева А. В. Харків : «Друкарня Мадрид», 2018. 360 с.
34. Мухіна С. А. Нетрадиційні педагогічні технології у навчанні. С.А. Мухіна, А.А.Соловійова . К.: Академія, 2012. 123 с.
- 35.. Навчання в дії: Як організувати підготовку вчителів до застосування інтеракт. технологій навчання: Метод. посіб. / А. Панченков, О. Пошетун, Т. Ремех. К.: А.П.Н. 2003. 72 с.
36. Огнев'юк В.О. Освіта в системі цінностей сталого людського розвитку : [моногр.]. К.: Знання України, 2003. 450 с.

37. Організація конкурсного відбору проектів наукових досліджень [Текст] : метод. рек. Глухів. нац. пед. ун-т ім. Олександра Довженка ; [упоряд. О. І. Курок, В. П. Зінченко]. Глухів : РВВ ГНПУ ім. О. Довженка, 2012. 115 с. : табл. 300 экз.
38. Освітні технології: Навч.-метод. посіб. / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін.; За заг. ред. О.М. Пехоти. К.: А.С.К., 2001. 256 с.
39. Оцінювання та відбір педагогічних інновацій : теоретико-прикладний аспект. Науковометодичний посібник / За редакцією Л. Даниленко. К. : Логос, 2001. 185 с.
40. Падалка О.С., Нісімчук А. М., Смолюк І.О., Шпак О. Т. Педагогічні технології: Навчальний посібник для вузів. К.: Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М.П. Бажана, 1995. 254 с.
41. Підласий І. П. Педагогічні інновації. *Рідна школа*. 1998. № 12.
42. Паламарчук В. Ф. Першооснови педагогічної інноватики. К., 2005. 417 с.
43. Феномен інновацій: освіта, суспільство, культура: монографія / за ред. В. Г. Кременя. К.: Педагогічна думка. 2008. 472 с.
44. Педагогічні технології. Досвід. Практика : довідник / ред. колегія : П. І. Матвієнко (голова), С. Ф. Клепко (науковий редактор), І. В. Охріменко та ін. Полтава : ПОІПОПП, 1999. 376 с.
45. Пометун О.І., Пироженко Л. В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. К.: А.С.К., 2004. 192 с.
46. Попова О. В. Розвиток інноваційних процесів у середніх загальноосвітніх навчально-виховних закладах України в ХХ столітті: Дис. ... докт. пед. наук: 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки. Харків, 2001. 468 с. С. 24–42.
47. Поясок Т. Б. Застосування інформаційних технологій у навчальному процесі вищої школи: наук.-метод. пос. Кременчук : ПП Щербатих О.В., 2009. 104 с.
48. Професійна освіта: Словник: Навч. посіб. / Уклад. С.У. Гончаренко та ін.; За ред. Н.Г. Ничкало. – К. : Вища шк., 2000. – С. 240, 251.
49. Проектна технологія: теорія, історія, практика : монографія / О. М. Коберник; Уман. держ. пед. ун-т ім. П. Тичини. Умань : Жовтий О. О., 2012. 228 с.
50. Смирнова-Трибульська Є. М. Дистанційне навчання з використанням системи MOODLE : навчально-методичний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів / Смирнова-Трибульська М. І. Жалдак. Херсон : Айлант, 2007. 492с.
51. Сисоєва С. О. Інтерактивні технології навчання дорослих : навчально-методичний посібник. К. : ВД «ЕКМО», 2011. 324 с.
52. Стрельников В. Ю. Сучасні технології навчання у вищій школі : модульний посібник для слухачів авторських курсів підвищення кваліфікації викладачів МППК ПУЕТ / В. Ю. Стрельников, І. Г. Брітченко. Полтава : ПУЕТ, 2013. 309 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/1329>.
53. Сурмін Ю. Метод аналізу ситуацій (CASE STUDY) та його навчальні можливості. *Освіта і управління* : Науково-практичний журнал. 2006. Т. 9. № 1. С. 32–50.
54. Технології навчання дорослих / упоряд. О. Главник, Г. Бевз. К. : Главник, 2006. 128 с.
55. Триус Ю. В. Система дистанційного навчання освітньо-наукового порталу університету / Триус Ю. В., Беседков С. В., Пустовіт В. А., Бодненко Д. М. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Серія 2. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання: [зб. наук. праць]. К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова. №3(10). 2005. С. 250-266.
56. Чепіль М. Педагогічні технології: навчальний посібник. К.: Академвидав, 2012. 224 с.
57. Уруський В. І. Формування готовності вчителів до інноваційної діяльності: Методичний посібник. – Тернопіль: ТОКІППО, 2005. – 96 с.

Інформаційні ресурси:

<https://mon.gov.ua/ua>

<https://www.kmu.gov.ua/>

Назва навчальної дисципліни: Коучингові та тьюторські технології в професійній освіті.

Цільовий компонент: поглиблення та засвоєння слухачами основних принципів і теоретичних підходів впровадження коучингових та тьюторських технологій в сучасну професійну освіту; формувати здатність педагогів враховувати в освітньому процесі індивідуальні особливості здобувачів освіти, їх персональні потреби, супроводжувати на основі суб'єкт-суб'єктних відносин, стимулювати їх пізнавальну активність; удосконалення умінь використовувати методи та технології коучингу в організації освітнього процесу, особистісного та професійного розвитку майбутніх фахівців; розвиток тьюторської та коучингової компетентності, як складової професійної компетентності сучасного педагога.

Змістовий компонент: Основні підходи до визначення поняття «коучинг», мета та принципи коучингу, особливості використання коучингу в освітньому процесі, види коучингу. Процес коучингу. Етапи коучингу. Оцінка ефективності коучингу. Постановка запитань у коучинговому процесі. Використання технік коучингу в освітній діяльності викладача. Компетенції педагогів-тьюторів у сучасній освіті в Україні. Основні форми, методи і технології тьюторського супроводу (тьюторіал індивідуальний (індивідуальна консультація); тьюторіал груповий; есе; різні види портфоліо; щоденник; освітня подія; технологія супроводу пізнавальних інтересів; технологія супроводу проектно-дослідницької діяльності; кейс- метод). Тьюторська компетентність, як складова професійної компетентності педагога. Умови створення індивідуальної освітньої траєкторії здобувача освіти. Особливості тьюторського супроводу в умовах дуальної освіти, змішаного та дистанційного навчання здобувачів фахової передвищої та вищої освіти.

Процесуальний компонент: форми: інтерактивна лекція, ділова гра; методи: лекція-візуалізація, проблемна лекція, евристична бесіда, навчальна дискусія, диспут, доповідь в публіцистичному та науково-популярному стилях; практичні методи: семінари, пояснення, розповідь, бесіда, практичні заняття з моделюванням ситуацій коучингових сесій; навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; інтерактивні; засоби: мультимедійна презентація, (PowerPoint), в якості унаочнення теоретичного матеріалу; інформаційні ТЗН.

Результативний компонент:

ПРН 1. Уміння проектувати і здійснювати освітній процес у закладах вищої освіти з урахуванням сучасної соціокультурної ситуації та рівня розвитку особистості.

ПРН 2. Уміння розробляти та застосовувати нові підходи до вирішення задач та /або інноваційного характеру в сфері вищої освіти.

ПРН 3. Організовувати освітній процес на основі студентоцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень педагогічних наук, управляти навчально-пізнавальною діяльністю, об'єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти.

ПРН 5. Аналізувати, осмислювати, планувати та здійснювати підготовку різних типів, форм занять за різною структурою у закладі освіти, використовувати інноваційні технології навчання.

ПРН 6. Проводити навчальні заняття та забезпечувати досягнення запланованих результатів навчання з урахування індивідуальних особливостей і потреб студентів.

ПРН 9. Організовувати педагогічно доцільну партнерську взаємодію, здійснювати професійну комунікацію, зрозуміло та недвозначно доносити власні міркування висновки з питань освіти до фахівців широкого загалу.

ПРН 10. Бути здатним до власного професійного розвитку, професійної рефлексії.

Список рекомендованої літератури:

1. Бойко А.М. Тьютор – якісно вища педагогічна позиція і новий простір духовно-моральної взаємодії. *Педагогічні науки*. Збірник наукових праць. Полтава, 2011. С. 4-10.

2. Основи коучингу: навчальний посібник. Київ; Харків : ТОВ «ДІСА ПЛЮС», 2017.
3. Борова Т. А. Теоретичні і методичні засади адаптивного управління професійним розвитком науково-педагогічних працівників вищого навчального закладу: дис. на здобуття доктора пед. наук зі спец. 13.00.06 – теорія та методика управління освітою. К., 2012. С. 170-234.
4. Гармаш О. М. Тьюторська компетентність як феномен теорії та практики професійної підготовки майбутніх учителів іноземних мов. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*, 2019. Вип. 65. С. 26–31.
5. Горук Н. Коучинг як ефективна технологія формування самоосвітньої компетентності студентів. URL: http://library.udpu.org.ua/library_files/probl_sych_vchutela/2015/11_1/15.pdf
6. Кравцова Т. О. Коучинг як технологія розвитку професіоналізму майбутнього викладача закладів вищої освіти. *Вісник Черкаського університету*. Серія: Педагогічні науки. Черкаси, 2019. № 1. С. 140-145.
7. Кравцова Т.О Технології коучингу як засіб ефективної розробки індивідуальної освітньої програми майбутнього фахівця) Інноваційні наукові дослідження у сфері педагогічних та психологічних наук: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 3–4 травня 2019 р. К.: Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, 2019. С.68- 72.
8. Кравцова Т.О Тьюторська компетентність як складова професійної компетентності майбутнього викладача закладів вищої освіти. *Наукові записки*. Серія: Педагогічні науки. 2019. Вип 182. С.86–90.
9. Кравцова Т.О. Ресурсний підхід до організації тьюторського супроводу майбутніх магістрів освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Вип. 29. Т2. С. 246-252.
10. Кравцова Т.О. Тьюторська компетентність як складова професійної компетентності майбутнього викладача закладів вищої освіти. *Наукові записки* Серія: Педагогічні науки - AcademicNotes. Series: PedagogicalSciences. ЦДПУ ім. В. Винниченка ; ред. кол.: В. Ф. Черкасов, В. В. Радул, Н. С. Савченко та ін. Кропивницький : РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2019. С .86 – 90.
11. Осадча К. П. Міждисциплінарний контекст формування тьюторської компетентності у професійній підготовці майбутніх учителів. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка*. Збірник наукових праць. 2017. № 27. С. 56–60.
12. Пащенко О. Коучинг сесії для педагогів, К.: «Видавнича група «Шкільний світ», 2019 128 с.
13. Семеновська, Л. Методичні аспекти реалізації тьюторського супроводу вивчення педагогічних дисциплін. *Естетика і етика педагогічної дії*, 2014. С. 121–133.
14. Сисоєва С.О., Осадчий В.В., Осадча К.П. Професійна підготовка викладача-тьютора: теорія і методика: Навч.-метод. посібник. Київ- Мелітополь: ТОВ «Видавничий будинок ММД», 2011. 302 с.
15. Толочко С. В. Теоретичні й методичні засади формування науково- методичної компетентності викладачів у системі післядипломної педагогічної освіти. дисертація на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. 2019. 574с.
16. Цюпак І.М. Тьюторство як ефективна умова забезпечення якості освіти Цілі сталого розвитку третього тисячоліття: виклики для університетів наук про життя: міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, Україна, 23- 25 травня 2018 року: матеріали конференції. Київ, 2018. С. 342-344.

17. Coaching / Anna Cywińska, Sylwia Majewska, Kamila Pępiak Kowalska, Eliza Szewc. Wydanie pierwsze. Lublin, 2013. 190 s.

Інформаційні ресурси:

1. International Coach Federation (ICF). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.coachfederation.org/ICF>
2. Коучинг для лідерів громадських організацій. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://eef.org.ua/wp-content/uploads/2022/05/Posibnyk-z-kouchyngu-dlya-lideriv-gromadskyh-organizatsij_3D-Project.pdf

МОДУЛЬ II. ІННОВАЦІЇ В НАУКОВО-ДОСЛІДНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА

Назва навчальної дисципліни: **Актуальні проблеми науково-дослідної діяльності викладача**

Цільовий компонент: Ознайомлення із сучасними актуальними проблемами науково-дослідної діяльності викладача; з'ясування ролі і місця науково-дослідницької діяльності в системі професійної підготовки майбутніх фахівців.

Змістовий компонент: Організація науково-дослідної роботи в Україні. Методологія та методи наукового дослідження. Розвиток методологічної культури викладача. Організація науково-дослідницької діяльності студентів. Створення та розвиток наукових шкіл.

Процесуальний компонент: *форми:* лекція, практичне заняття; *методи:* за типом пізнавальної діяльності: проблемного викладу, дослідницький; відповідно до логіки пізнання: аналітичний, індуктивний, дедуктивний. За основними етапами процесу: формування знань, формування умінь і навичок, застосування знань, узагальнення, закріплення, перевірка. За системним підходом: методи стимулювання та мотивації учіння, методи контролю та самоконтролю. За джерелами знань: словесні – розповідь, пояснення, лекція, бесіда, дискусія; наочні – демонстрація, ілюстрація. За рівнем самостійності розумової діяльності: частково-пошуковий, метод проблемного викладу матеріалу, дослідницький. *Засоби:* презентація, інформаційні ТЗН.

Результативний компонент:

ПРН 2. Уміння розробляти та застосовувати нові підходи до вирішення задач та /або задач інноваційного характеру в сфері вищої освіти.

ПРН 3. Організовувати освітній процес на основі студентоцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень педагогічних наук, управляти навчально-пізнавальною діяльністю, об'єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти.

ПРН 7. Обґрунтовувати та планувати творчий/дослідницький проєкт, підготувати та оприлюднити звіт, статтю.

ПРН 8. Інтегрувати знання у сфері освіти та розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах.

ПРН 10. Бути здатним до власного професійного розвитку, професійної рефлексії.

Список рекомендованої літератури:

1. Білоусова Т.П. Основи наукових досліджень. Практикум: Навчальний посібник для студентів філологів. Кам'янець-Подільський: ТЗОВ "Каліграф", 2005. 162 с.
2. Білуха М.Г. Основи наукових досліджень: Підручник. К.: Вища школа, 1997. 271 с.
3. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження: Методичні поради молодим науковцям. К., 1995. 142 с.

4. Гурський В.А. Науково дослідна діяльність студентів у їх професійній підготовці. Навчально-методичний посібник, 2-е вид., перероб. і доповн. Кам'янець – Подільський: Аксіома, 2010. 124 с.
5. Довідник здобувача наукового ступеня: Збірник нормативних документів та інформ. матеріалів / Упорядн. Цеков Ю. І. К.: Толока, 2003. 69 с.
6. Донцов А.В. Методологія та методика соціально-педагогічних досліджень. Методичні рекомендації і програма курсу. Харків: Вид-во ХДПУ, 2001. 32 с.
7. Єріна А.М., Захожай В.В., Єрін Д.О. Методологія наукових досліджень: Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 212 с.
8. Жаров В. О. Захист прав інтелектуальної власності в Україні: Навч. посібник. 2-е вид., перероб. і доп. К.: ЗАТ «Інститут інтелектуальної власності», 2002. 188 с.
9. Інтелектуальна власність: словник-довідник / За заг. ред. О. Д. Святоцького. – У 2-х т.: - Том 1. Авторське право і суміжні права / За ред. О. Д. Святоцького, В. С. Дроб'язка./ Святоцький О.Д., Дроб'язка В.С. К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2000. 356 с.
10. Кловак Г.Т. Основи педагогічних досліджень: Навчальний посібник для вищих педагогічних закладів. Чернівці: УДЦНТЕІ, 2003. 260 с.
11. Кловак Г.Т. Педагогіка наукової школи: Навчальний посібник для вищих педагогічних закладів. Чернівці: УДЦНТЕІ, 2004. 208 с.
12. Ковальчук В.В., Моїсєєв Л.М., Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. – 2-е вид., перероб. і доповн. К.: ВД "Професіонал", 2004. 216 с.
13. Концепція наукової, науково-технічної та інноваційної політики в системі вищої освіти України. *Освіта України*. 2001. 7 червня.
14. Криськов Ц.А. Основи наукових досліджень. Кам'янець- Подільський: Вид-во К-ПДУ, 2001. 120 с.
15. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. Кондор, 2003. 192 с.
16. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. К.: Кондор, 2003. 192 с.
17. Кустовська О. В. Методологія системного підходу та наукових досліджень: Курс лекцій. Тернопіль: Економічна думка, 2005. 124 с.
18. Методологія наукової діяльності: навчальний посібник: вид. 2-ге, доповн./ за ред. професора Д.В. Чернілевського. Вінниця: Вид-во АМСКП, 2010. 484 с.
19. Нормативно-правові акти про науково-технічну діяльність у вищих навч. закладах України (У 2 кн. – Кн. 1) / За ред. Ю.І. Горобця та М.І. Панова / Горобець Ю.І., Панов М.І. Харків: Право, 2003 784 с..
20. Сергеев А. П. Патентне право. Навчальний посібник. М: Бек, 1994.
21. Сметанський М.І., Найдьонов І.М., Холковська І.Л. Технологія педагогічних досліджень: Навчальний посібник. Вінниця: Вид-во ДНУ, 1997. 31 с.
22. Стеченко Д.М., Чмир О.С. Методологія наукових досліджень. К.: Знання, 2007. 317 с.
23. Тормоса Ю.Г. Основи наукових досліджень. Навчально- методичний посібник. К.: КНЕУ, 2003. 76 с.
24. Цибульов П. М. Основи інтелектуальної власності. 2-е вид., перероб. і доповн. К.: ЗАТ «Інститут інтелектуальної власності і права», 2003. 172 с.
25. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. 4-е вид, випр. і доповн. К.: Знання, 2004. 307 с.
26. Яблонський В.А., Яблонська О.В., Плахтій П.Д. Наукознавство з основами наукових досліджень. Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2001. 244 с.

Інформаційні ресурси:

1. Вимоги до оформлення дисертації (редакція від 12 липня 2019 року). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text>
2. Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII «Про вищу освіту». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
3. Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII «Про освіту». URL: <https://www.osvita-konotop.gov.ua/zakon-ukra%D1%97ni-vid-05-09-2017-2145-viii-pro-osvitu.html>
4. Закон України від 26.11.2015 № 848-VIII «Про наукову і науково-технічну діяльність». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/848-19/page>.
7. Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах) (Постанова Кабінету Міністрів України № 502 від 19 травня 2023 р.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/502-2023-%D0%BF#Text>.
8. Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності: постанова Кабінету Міністрів України № 1187 від 30.12.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF>
9. Професійний стандарт на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти» (наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України № 610 від 23.03.2021 р.). URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/zatverdzheno-standart-na-grupu-profesij-vikladachi-zakladiv-vishoyi-osviti>
10. Національного класифікатору професій (ДК 003:2010 зі змінами, затвердженими наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України № 1574 від 18 серпня 2020 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text>
11. Рекомендації щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо) (Лист МОН України № 1/11-8681 від 15 серпня 2018 р.). URL: https://drive.google.com/file/d/1Mh3V9aACddRxf9EoxWjnmwnympG3j_To/view

Назва навчальної дисципліни: Методологія наукової та інноваційної діяльності.

Цільовий компонент: Ознайомлення слухачів з головними аспектами інноваційних процесів у професійній освіті, методологією, структурою та технологією наукової та інноваційної педагогічної діяльності, із сутністю інноваційних педагогічних технологій та формуванням готовності до їх практичного використання у професійній діяльності.

Змістовий компонент: Педагогічна інноватика у структурі наукового знання. Інноваційні тенденції розвитку сучасної освіти. Методологія наукової діяльності. Понятійний апарат сучасної інноватики. Сутність педагогічної інноватики. Класифікація педагогічних нововведень. Історія виникнення інновацій в освіті. Інноваційний розвиток вищої освіти України. Компетентнісний підхід в освіті як системна інновація. Готовність педагога до інноваційної професійної діяльності. Структура готовності до інноваційної педагогічної діяльності. Розвиток інноваційної поведінки педагога.

Процесуальний компонент: *форми:* лекція, практичне заняття; *методи:* за типом пізнавальної діяльності: проблемного викладу, дослідницький; відповідно до логіки пізнання: аналітичний, індуктивний, дедуктивний. За основними етапами процесу: формування знань, формування умінь і навичок, застосування знань, узагальнення, закріплення, перевірка. За системним підходом: методи стимулювання та мотивації учіння, методи контролю та самоконтролю. За джерелами знань: словесні – розповідь, пояснення, лекція бесіда, дискусія; наочні – демонстрація, ілюстрація. За рівнем самостійності розумової діяльності: частково-пошуковий, метод проблемного викладу матеріалу, дослідницький. *Засоби:* презентація, інформаційні ТЗН.

Результативний компонент:

ПРН 2. Уміння розробляти та застосовувати нові підходи до вирішення задач та /або задач інноваційного характеру в сфері вищої освіти.

ПРН 3. Організовувати освітній процес на основі студентоцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень педагогічних наук, управляти навчально-пізнавальною діяльністю, об'єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти.

ПРН 7. Обґрунтовувати та планувати творчий/дослідницький проєкт, підготувати та оприлюднити звіт, статтю.

ПРН 8. Інтегрувати знання у сфері освіти та розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах.

ПРН 10. Бути здатним до власного професійного розвитку, професійної рефлексії.

Список рекомендованої літератури:

1. Білоусова Т.П. Основи наукових досліджень. Практикум: Навчальний посібник для студентів філологів. Кам'янець-Подільський: ТзОВ "Каліграф", 2005. 162 с.
2. Бех І. Принципи інноваційної освіти: [про впровадження сучасних освітніх технологій]. *Освіта і управління*. 2005. № 3/4. С. 7-21.
3. Білуха М.Г. Основи наукових досліджень: Підручник. К.: Вища школа, 1997. 271 с.
4. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження: Методичні поради молодим науковцям. К., 1995. 142 с.
5. Гурський В.А. Науково дослідна діяльність студентів у їх професійній підготовці. Навчально-методичний посібник, 2-е вид., перероб. і доповн. Кам'янець – Подільський: Аксіома, 2010. 124 с.
6. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології. Практикум: навчальний посібник. К. : Видавничий Дім «Слово», 2013. С. 370.
7. Довідник здобувача наукового ступеня: Збірник нормативних документів та інформ. матеріалів / Упорядн. Цеков Ю. І. К.: Толока, 2003. 69 с.
8. Донцов А.В. Методологія та методика соціально-педагогічних досліджень. Методичні рекомендації і програма курсу. Харків: Вид-во ХДПУ, 2001. 32 с.
9. Єріна А.М., Захожай В.В., Єрін Д.О. Методологія наукових досліджень: Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 212 с.
10. Жаров В. О. Захист прав інтелектуальної власності в Україні: Навч. посібник. 2-е вид., перероб. і доп. К.: ЗАТ «Інститут інтелектуальної власності», 2002. 188 с.
11. Інтелектуальна власність: словник-довідник / За заг. ред. О. Д. Святоцького. – У 2-х т.: - Том 1. Авторське право і суміжні права / За ред. О. Д. Святоцького, В. С. Дроб'язка. К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2000. 356 с.
12. Кловак Г.Т. Основи педагогічних досліджень: Навчальний посібник для вищих педагогічних закладів. Чернівці: УДЦНТЕІ, 2003. 260 с.
13. Кловак Г.Т. Педагогіка наукової школи: Навчальний посібник для вищих педагогічних закладів. Чернівці: УДЦНТЕІ, 2004. 208 с.
14. Ковальчук В.В., Моїсєєв Л.М., Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. 2-е вид., перероб. і доповн. К.: ВД "Професіонал", 2004. 216 с.
15. Концепція наукової, науково-технічної та інноваційної політики в системі вищої освіти України. *Освіта України*. 2001. 7 червня.
16. Криськов Ц.А. Основи наукових досліджень. Кам'янець-Подільський: Вид-во К-ПДУ, 2001. 120 с.
17. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. Кондор, 2003. 192 с.
18. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. К.: Кондор, 2003. 192 с.

19. Кустовська О. В. Методологія системного підходу та наукових досліджень: Курс лекцій. Тернопіль: Економічна думка, 2005. 124 с.
20. Методологія наукової діяльності: навчальний посібник: вид. 2-ге, доповн./ за ред. професора Д.В. Чернілевського. Вінниця: Вид-во АМСКП, 2010. 484 с.
21. Нормативно-правові акти про науково-технічну діяльність у вищих навч. закладах України (У 2 кн. – Кн. 1) / За ред. Ю.І. Горобця та М.І. Панова. Харків: Право, 2003. 784 с..
22. Сметанський М.І., Найдьонов І.М., Холковська І.Л. Технологія педагогічних досліджень: Навчальний посібник. Вінниця: Вид-во ДНУ, 1997. 31 с.
23. Старовойт С. Технологізація освітнього процесу в Україні. *Рідна школа*. 2008. № 1/2. С. 54-56.
24. Стеченко Д.М., Чмир О.С. Методологія наукових досліджень. К.: Знання, 2007. 317 с.
25. Тормоса Ю.Г. Основи наукових досліджень. Навчально-методичний посібник. К.: КНЕУ, 2003. 76 с.
26. Цибульов П. М. Основи інтелектуальної власності. 2-е вид., перероб. і доповн. К.: ЗАТ «Інститут інтелектуальної власності і права», 2003. 172 с.
27. Чепіль М. Педагогічні технології: навч. посіб. /М.М. Чепіль, Н.З. Дудник. К.: Академвидав, 2012. 224 с. (Серія «Альма-матер»).
28. Шарко В. Нові технології навчання. Херсон, 2000. 92с.
29. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. 4-е вид, випр. і доповн. К.: Знання, 2004. 307 с.
30. Яблонський В.А., Яблонська О.В., Плахтій П.Д. Наукознавство з основами наукових досліджень. Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2001. 244 с.

Інформаційні ресурси:

1. [Вимоги до оформлення дисертації](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text) (редакція від 12 липня 2019 року). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text>
2. Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII «Про вищу освіту». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
3. Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII «Про освіту». URL: <https://www.osvita-konotop.gov.ua/zakon-ukra%D1%97ni-vid-05-09-2017-2145-viii-pro-osvitu.html>
4. Закон України від 26.11.2015 № 848-VIII «Про наукову і науково-технічну діяльність». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/848-19/page>.
5. Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах) (Постанова Кабінету Міністрів України № 502 від 19 травня 2023 р.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/502-2023-%D0%BF#Text>.
6. Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності: постанова Кабінету Міністрів України № 1187 від 30.12.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF>
7. Професійний стандарт на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти» (наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України № 610 від 23.03.2021 р.). URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/zatverdzheno-standart-na-grupu-profesij-vikladachi-zakladiv-vishoyi-osviti>
8. Національний класифікатор професій (ДК 003:2010 зі змінами, затвердженими наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України № 1574 від 18 серпня 2020 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text>
9. [Рекомендації щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах](https://drive.google.com/file/d/1Mh3V9aACddRxf9EoxWjnmwnympG3j_To/view) (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо) (Лист МОН України № 1/11-8681 від 15 серпня 2018 р.). URL: https://drive.google.com/file/d/1Mh3V9aACddRxf9EoxWjnmwnympG3j_To/view

10. <http://osvita.ua/school/technol/982/>
11. <http://osvita.ua/school/technol/6630/>
12. http://www.bohdan-books.com/userfiles/file/books/lib_file_201372450.pdf
13. <http://shkola.ostriv.in.ua/publication/code-12a81b67900c2>
14. http://yrok.at.ua/publ/interaktivna_vprava/8-1-0-331
15. <http://e-kniga.in.ua/product/interaktivni-igru-kycherova/>
16. <http://ua.textreferat.com/referat-12322-1.html>

МОДУЛЬ III. ІННОВАЦІЇ В ОРГАНІЗАЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА

Назва навчальної дисципліни: Соціалізація особистості в сучасному освітньому просторі.

Цільовий компонент: Ознайомити студентів і дати їм можливість проаналізувати та зрозуміти складний процес входження людини в соціальний організм суспільства, поступового перетворення на особистість задля формування умінь і навичок із сприяння її соціалізації.

Освітній компонент: Дисципліну спрямовано на розв'язання таких завдань: поглибити у студентів знання, пов'язані з особливостями формування і розвитку особистості, віковими періодами становлення людини, її самоствердженням, самореалізацією; ознайомити з провідними категоріями процесу соціалізації; розкрити зміст понять «соціалізація», «соціальне виховання», «соціальний розвиток», «адаптація»; обґрунтувати основні принципи та механізми соціалізуючого процесу; розкрити складові компоненти факторів процесу соціалізації; ознайомити з особливостями гендерної соціалізації особистості; охарактеризувати найважливіші концепції розвитку особистості; формувати цілісну модель процесу соціалізації особистості впродовж усього життя.

Процесуальний компонент: форми: лекція, практичне заняття; методи: за типом пізнавальної діяльності: проблемного викладу, дослідницький; відповідно до логіки пізнання: аналітичний, індуктивний, дедуктивний. За основними етапами процесу: формування знань, формування умінь і навичок, застосування знань, узагальнення, закріплення, перевірка. За системним підходом: методи стимулювання та мотивації учіння, методи контролю та самоконтролю. За джерелами знань: словесні - розповідь, пояснення, лекція, бесіда, дискусія; наочні - демонстрація, ілюстрація. За рівнем самостійності розумової діяльності: частково-пошуковий, метод проблемного викладу матеріалу, дослідницький. засоби: презентація, інформаційні ТЗН.

Результативний компонент:

ПРН 1. Уміння проєктувати і здійснювати освітній процес у закладах вищої освіти з урахуванням сучасної соціокультурної ситуації та рівня розвитку особистості.

ПРН 3. Організовувати освітній процес на основі студентоцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень педагогічних наук, управляти навчально-пізнавальною діяльністю, об'єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти.

ПРН 6. Проводити навчальні заняття та забезпечувати досягнення запланованих результатів навчання з урахування індивідуальних особливостей і потреб студентів.

ПРН 8. Інтегрувати знання у сфері освіти та розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах.

ПРН 9. Організовувати педагогічно доцільну партнерську взаємодію, здійснювати професійну комунікацію, зрозуміло та недвозначно доносити власні міркування висновки з питань освіти до фахівців широкого загалу.

ПРН 10. Бути здатним до власного професійного розвитку, професійної рефлексії.

Список рекомендованої літератури

1. Основи соціалізації особистості : навч. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини; (уклад. І. О. Карпич ; рец.: Кочубей Т. Д., Албул І. В.]. Умань : Візаві, 2019. 119 с.
2. Ковальчук Н. П. Основи соціалізації особистості : освітньо-кваліфікаційний рівень молодший спеціаліст, бакалавр : посібник. Умань : Жовтий О. О., 2011. 117 с.
3. Алексеєнко Т.Ф. Соціалізація особистості: можливості й ризики [Текст] : (соціально-педагогічний аспект): [науково-методичний посібник]. Київ : Педагогічна думка, 2007. 150 с.
4. Радул В. В., Галета Я. В. Соціалізація особистості : навч. посібник / МОН молодьспорту України, Кіровоградський ДПУ імені В. Винниченка. Кіровоград : Александрова М.В., 2013. 235 с.
5. Рогальська І. П. Соціалізація особистості у дошкільному дитинстві: сутність, специфіка, супровід [Текст] : монографія / [рец.: Гавриш Н. В., Побірченко Н. С., Савченко С. В.]; МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. Київ : Міленіум, 2008. 399 с.
6. Рогальська-Яблонська І. П., Карнаух Л. П., Рогальська Н. В., Семчук С. І. Соціалізація та виховання особистості удошкільному дитинстві: теоретичні аспекти та методичний супровід [Текст] : монографія / [рец.: Богуш А. М., Степанова Т. М., Попиченко С. С., Мельник Н. І.]; МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. Умань : Жовтий О. О., 2013. 335 с.
7. Маленький світ дитини: соціалізація школярів. *Психолог*. 2019. № 4. С. 24-29.

Назва навчальної дисципліни: Комунікативні процеси у професійній діяльності викладача.

Цільовий компонент: розкриття теоретичних аспектів базових положень педагогічного спілкування; вивчення проблем теорії професійно-педагогічної комунікації, комунікативних можливостей фахівців у сфері педагогічного спілкування; ознайомлення зі способами та прийомами взаємодії у процесі спілкування; використання методів підвищення ефективності педагогічного спілкування; аналіз особистостей різних форм та їх характеристика з позицій взаємодії; розкриття специфіки педагогічного спілкування та окреслення порушень, труднощів та бар'єрів у процесі комунікації; визначення прийомів педагогічно доцільного впливу.

Змістовий компонент: Сутність, форми, види і структура спілкування. Комунікативна сторона спілкування. Порушення, труднощі і бар'єри у процесі комунікації. Суб'єкт, об'єкт професійно-педагогічної комунікації. Функції професійно-педагогічної комунікації. Комунікативність викладача. Переконавання і навіювання в педагогічній комунікації. Характеристика засобів спілкування. Мовна комунікація: структура і функції. Бар'єри у вербальній комунікації. Фактори ефективного слухання. Значення, функції та засоби невербальної комунікації і проблема інтерпретації невербальної поведінки. Міжособистісні стосунки в педагогічному колективі. Соціально-психологічний клімат у педагогічному колективі. Структура міжособистісної взаємодії. Характеристика інтерактивної сторони спілкування. Рольові позиції у педагогічному спілкуванні. Стилі відносин і характер педагогічного впливу у процесі навчання. Стилі педагогічного спілкування. Моделі спілкування та установка викладача. Зміст, особливості та ефективність міжособистісного сприйняття. Механізми сприйняття у спілкуванні. Самоподача у спілкуванні. Імідж викладача. Загальні питання методики красномовства: складові ораторського мистецтва та стадії публічного виступу. Культура спілкування викладача. Педагогічні функції мовлення і комунікативна поведінка педагога. Мовленнєві моделі взаємодії «студент-студент». Поняття про педагогічну етику й такт викладача. Конфлікт

педагогічної взаємодії, їх типологія. Типи поведінки педагога у конфліктній ситуації. Методи врегулювання конфліктів і шляхи їх передбачення. Етика спілкування і толерантність як принцип культури педагогічного спілкування.

Процесуальний компонент: форми: інтерактивна лекція, пізнавальні ігри, робота в групах; методи: проблемного викладу, дискусії, створення ситуації новизни, створення ситуації успіху; засоби та прийоми: презентація, комунікативна атака, «вулик».

Результативний компонент:

ПРН 1. Уміння проєктувати і здійснювати освітній процес у закладах вищої освіти з урахуванням сучасної соціокультурної ситуації та рівня розвитку особистості.

ПРН 3. Організовувати освітній процес на основі студентоцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень педагогічних наук, управляти навчально-пізнавальною діяльністю, об'єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти.

ПРН 6. Проводити навчальні заняття та забезпечувати досягнення запланованих результатів навчання з урахування індивідуальних особливостей і потреб студентів.

ПРН 9. Організовувати педагогічно доцільну партнерську взаємодію, здійснювати професійну комунікацію, зрозуміло та недвозначно доносити власні міркування висновки з питань освіти до фахівців широкого загалу.

ПРН 10. Бути здатним до власного професійного розвитку, професійної рефлексії.

Список рекомендованої літератури:

1. Абрамович С.Д., Чікарькова М.Ю. Мовленнєва комунікація: Підручник. К.: Центр навч. л-ри, 2004. 208 с.
2. Велитченко Л.К. Педагогічна взаємодія: теоретичні основи психологічного аналізу: монографія. Одеса: ПНЦ АПН України, 2005.
3. Волкова Н.П. Педагогічні комунікації: Навч. посіб. Дніпропетровськ: РВВ ДНУ, 2005. 128 с.
4. Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація: Навч. посіб. для студ. ВНЗ. К.: ВЦ «Академія», 2006. 256 с.
5. Гуманістичний потенціал педагогічної комунікації: Книга для вчителя: науково-метод. посіб.; за ред. С.О. Мусатова. К.: Педагогічна думка, 2008. 96 с.
6. Гурвич С.С. и др. Основы риторики: Учебное пособие / С.С. Гурвич, В.Ф. Погорелко, М.А. Герман. К., 1988. 248 с.
7. Дискурс поняття «комунікація» в контексті формування сучасної парадигми освіти. *Вісник Вінницького політехнічного інституту*. 2010. № 1. С. 25–29.
8. Довга Т.Я. Імідж сучасного вчителя: Навчально-методичний посібник. Вид. 2-ге, перероб. і доп. Кіровоград: ПП «Ексклюзив-Систем», 2015. 146 с.
9. Дубінка М.М. Педагогічні умови формування майстерності майбутнього вчителя (Методичні рекомендації до спецсемінару). Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2004. 204 с.
10. Дубінка М.М. Психолого-педагогічні умови забезпечення ефективності міжособистісного спілкування. *Рідна школа*. 2007. № 4 (927) Квітень. С. 33–36.
11. Климова К.Я. Теорія і практика формування мовно-комунікативної професійної компетенції студентів нефілологічних спеціальностей педагогічних університетів: монографія; наук. ред. Л.І. Мацько. Житомир: Рута, 2010.
12. Лалл Джеймс. Медіа, комунікації, культура. Глобальний підхід: Пер. з англ. К.: «К.І.С.», 2002. 312 с.
13. Максименко С.Д., Заброцький М.М. Технологія спілкування (комунікативна компетентність учителя: сутність і шляхи формування). К.: Главник, 2005. 112 с.
14. Марченко О.Г. Основи педагогічної майстерності. Х.: Вид. група «Основа», 2009. 112 с.

15. Педагогічна майстерність: Підручник/ Упорядн.: І.А. Зязюн, Н.Г. Базилевич, Т.Г. Дмитренко та ін.; 3 ред. І.А. Зязюна. К.: Вища школа, 2006. 606 с.
16. Педагогічна майстерність: Хрестоматія. Навчальний посібник. / І.А. Зязюн, Л.В. Крамущенко, І.Ф. Кривонос [та ін.]; за ред. І.А. Зязюна. 3-тє вид., допов. і переробл. К.: СПД Богданова А.М., 2008. 376 с.
17. Пихтіна Н.П. Основи педагогічної техніки: навч. посібн.. К.: Центр учбової літератури, 2013. 316 с.
18. Савенкова Л.О. Педагогічне спілкування. Навч. посіб. К.: КДЕУ, 1997. 298 с.
19. Сагач Г.М. Риторика: Навч. посіб. для студ. 2-е вид., перероб. і доп. К.: Вид. дім «Ін Юре», 2000. 348 с.
20. Сердюк О.П. Основи управління комунікативним процесом: Підручник. К.: ІЗМН, 1998. 208 с.
21. Томан І. Мистецтво говорити: Пер. з чеськ. В.І. Романця. 2-е вид. К.: Політвидав України, 1989. 293 с.
22. Федорчук В.М. Розвиток комунікативної компетентності викладача: соціально-психологічний тренінг: Навч.-метод. посібн. для викладачів та студентів ВНЗ. 2-е видан. Кам'янець-Подільський: Абетка, 2006.
23. Хміль Ф.І. Ділове спілкування: Навчальний посібник для студентів ВНЗ. К.: Либідь, 2004.
24. Хоружа Л.Л. Етичний розвиток педагога: навч. посібн. К.: Академвидав, 2012. 208 с.
25. Цимбалюк І.М. Психологія спілкування: Навчальний посібник. К.: ВД «Професіонал», 2004. 304 с.
26. Чайка Г.Л. [Культура ділового спілкування менеджера: Навчальний посібник. К.: Знання, 2005. 442 с.](#)
27. Чмут Т.К. Культура спілкування: (навчальний посібник). Хмельницький: ХІРУП, 1996. 168 с.

Інформаційні ресурси:

1. <http://www.info-library.com.ua/books-book-69.html>
2. http://ebooktime.net/book_346.html
3. www.tspu.edu.ua.

Назва навчальної дисципліни: Інклюзія в освіті.

Цільовий компонент: Розкрити організаційні та психолого-педагогічні засади інклюзивної освіти; сформулювати знання про принципи інклюзивного навчання; розвинути відповідальне ставлення до забезпечення якості інклюзивної освіти відповідно до вітчизняних та європейських стандартів; розвинути вміння аналізувати та моделювати освітнє середовище з позицій його інклюзивності; планувати та організовувати інклюзивну освіту з урахуванням індивідуальних потреб; застосовувати методи диференційованого та адаптивного навчання.

Змістовий компонент: Інклюзивна освіта: сутність, головні завдання і принципи. Дитина з ООП як суб'єкт інклюзивної освіти. Інклюзивна освіта батьків в процесі інтегрування дитини з ООП. Педагог як організатор інклюзивного освітнього середовища. Психолого-педагогічний супровід дітей з ООП як умова їх успішної інтеграції у соціум. Технології навчання та оцінювання в інклюзивному освітньому середовищі.

Процесуальний компонент: форми: лекція, практичне заняття; методи: за типом пізнавальної діяльності: проблемного викладу, дослідницький; відповідно до логіки пізнання: аналітичний, індуктивний, дедуктивний. За основними етапами процесу: формування знань, формування умінь і навичок, застосування знань, узагальнення, закріплення, перевірка. За системним підходом: методи стимулювання та мотивації учіння,

методи контролю та самоконтролю. За джерелами знань: словесні - розповідь, пояснення, лекція, бесіда, дискусія; наочні - демонстрація, ілюстрація. За рівнем самостійності розумової діяльності: частково-пошуковий, метод проблемного викладу матеріалу, дослідницький; засоби: презентація, інформаційні ТЗН.

Результативний компонент:

ПРН 1. Уміння проєктувати і здійснювати освітній процес у закладах вищої освіти з урахуванням сучасної соціокультурної ситуації та рівня розвитку особистості.

ПРН 3. Організовувати освітній процес на основі студентоцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень педагогічних наук, управляти навчально-пізнавальною діяльністю, об'єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти.

ПРН 6. Проводити навчальні заняття та забезпечувати досягнення запланованих результатів навчання з урахування індивідуальних особливостей і потреб студентів.

ПРН 9. Організовувати педагогічно доцільну партнерську взаємодію, здійснювати професійну комунікацію, зрозуміло та недвозначно доносити власні міркування висновки з питань освіти до фахівців широкого загалу.

Список рекомендованої літератури:

1. Закон України «Про загальну середню освіту» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/education/average>.
2. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua/education/average>.
3. Закон України «Про позашкільну освіту» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>
4. Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/24565/
5. Єдине освітнє інформаційне вікно України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.osvita.com>
6. Інформаційний портал «Знання» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://znannya.info>
7. Новий освітній простір: Інформаційний посібник, 2019 [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2019/04/NOP_Motivuyuchiy-prostir.pdf?f_bclid=IwAR1wgpWNjVUhfE6uJH0abN7iFcWAXQAWMTnMoGjlep bBQUXX47kRw__Z8Qc
8. Освіта України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://osvita-ukrainy.com.ua>
Освіта UA [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.ua>
9. Онлайн-курс «Права людини в освітньому просторі». Електронний ресурс]. Режим доступу : / Студія онлайн-освіти EdEra – Режим доступу: https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EDERA_OSCE+HRE101+2019/about
10. Онлайн-курс «Протидія та попередження булінгу (цькування) в закладах освіти» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://shr.name/cTv6O>
11. Освітній портал "Освіта.UA". – <http://osvita.ua>
12. Освітня мережа України. – www.ednu.kiev.ua
13. Освітній портал «Naurok.ua» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://naurok.com.ua>
14. Освітній портал «Vseosvita.ua» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://vseosvita.ua>
15. Портал сучасних педагогічних ресурсів [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.intellect-invest.org.ua>

16. Новий освітній простір: безбар'єрність. Інформаційний посібник.
https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nop/NOP_Bezbaryernist.pdf
17. Новий освітній простір: мотивуючий простір
https://decentralization.ua/uploads/library/file/407/NOP_Motivuyuchiy-prostir.pdf
18. Новий освітній простір: сучасне обладнання https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2019/05/NOP_Suchasne-obladnannya.pdf

Інформаційні ресурси:

Індекс інклюзії

https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/3016/1/Sofiy_N_Index_Inklus_ZNZ.pdf
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/124-19>
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/687-14>
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1704-17>
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347-2018-%D0%BF>
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0563-16>
https://dbn.co.ua/load/normativy/dbn/dbn_v_2_2_40/1-1-0-1832
<https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2018/06/V224IB.pdf-....pdf>
<https://dbn.co.ua/load/normativy/dbn/1-1-0-405>
<https://dbn.co.ua/load/normativy/dbn/1-1-0-197>
<https://dbn.co.ua/load/normativy/dbn/1-1-0-199>
<https://dbn.co.ua/load/normativy/dstu/5-1-0-1015>

Керівник

навчання за програмою _____

Наталія САВЧЕНКО